

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Грецько-турецька війна.

Судьба Греції вже рішила ся. Битва коло Фарзалю запечатала долю грецького народу. Армія греків розбита і не в силі ставити вже опору. Турки заняли мабуть й Домокос на полудні від Фарзалю та пустились до Ламії, а друга часть турецької армії заняла портове місто Вольо. В Епірусі Греки стоять також дуже слабо і ледви ще держать ся коло Превези і Сарагалі. Але хоч би там армія греків і кріпко ще держала ся, то таки не значило би се нічого супротив небіди Турків в Тесалії. Можна для того сказати, що воєнна сила Греції вже розбита і годі їй знову піднести ся. Правительством греків прийшло вже до переконання, що дальший опір, хоч би лиш для самого ратования честі армії і народу не придасть ся до нічого і для того зажадало посередництва держав європейських. Держави ті прийдуть тепер очевидно в поміч Греції, але та поміч хоч певно ухоронить Грецію від дальшого нещастя, вийде по правді в користь лиш Туреччині і ще кому иньшому.

Битва коло Фарзалю, можна сказати, рішила судьбу Греції на цілі віки і відобрала їй на довгі часи то значне і той вплив на Балкані, який она там доси мала. Дивно може виглядає, що держави християнські, держави ті, що колись так дуже одушевляли ся для Греції, станули нині в обороні Турків, в обороні турецької держави, але безперечно ще дивнійше виглядає, що така голосна опікунка і покровителька всіх православних християн на Виході і християнських народів на Балкані, як Росія, станула рішучо в обороні Туреччини, навіть без взгляду на близьке споріднене царя з грецькою династією та на его дружбу з грецьким наслідником престолоа. Навіть російський нарід — як то зазначають російські газети — хоч, що правда, він дуже мало знає ся на політиці свого правительства, дивує ся і не

може того помістити в своїй голові, як то могло стати ся, щоби така християнська держава як Росія станула нараз в обороні Турків, вічних ворогів християнства. Річ се дуже проста і легка до зрозуміння. Росії не ходило на Балкані ані о християнську віру, ані о тамонні християнські народи; она мала завсїгди і має там свої власні інтереси, котрих не спускає з ока, а котрим іменню Греція ставала на перешкоді. Греція робила собі право не лиш до багатьох островів на егейським і середземнім морі, але й до Македонії, ба що найважнійше, і до самого Константинополя. Греки не переставали ніколи думати о відновленю грецького цїсарства зі столицею в Константинополі. Теперішня війна — а того потреба було Росії — коли не зовсім убила ту надію, то відсунула єї на цілі сотки літ. Греція перестала вже бути тим важним чинником на Балкані, яким була доси, а тим самим і перестала бути небезпечною плянам Росії, а то між иньшим поясняє нам, длячого Росія в теперішнім конфлікті межі Грецією а Туреччиною стояла так рішучо по стороні Туреччини. Росії розходило ся очевидно о таке угруповане держав на Балкані, яке було би для неї догідне, а се нині осягнула.

Хто безпосередно винуватий теперішній судьбі Греції і на кого спадає вся вина за нещасливу війну, чи само правительство і кабінет Деліянніса, чи король — того нині годі ще сказати; але здає ся, що не мала часть вини спаї на самого короля. Против него і звернув ся тепер головни гнів цілого народу. Уже по битві під Лярісею настали буття в Атенях досить грізні непокої, підчас котрих навіть зневажено жену наслідника престолоа княз. Софію. Тепер проявляє ся то само. Войско, резерва, ставить опір і не хоче їхати на поле війни, а нарід стає по стороні войска. Недопущено також до арештованя італійського соціялісти Чіпріаніго. Огірчене против короля росте з кожним днем, а его піддержує ще чутка, що він спекулював грецькими і турецькими паперами на парижській біржі і ви-

грав 35 мільонів франків. Розійшлась була навіть чутка, що король хоче вже абдикувати, але тому заперечено з Петербурга і за мотив подано слідуочу характеристичну вість. Король — кажуть — не зрік би ся добровільно корони зі взглядів фінансових, бо тогди би рента его зменшила ся значно. Вступаючи на грецький престол зробив він угоду з грецьким правительством, що коли би его змущено уступити і нарід вибрав би собі иньшого короля, то ему би заплачено річно 600 тисяч франків ренти; коли-ж би добровільно уступив, то лиш 200.000 франків. Характеристичне й то, що з Петербурга старають ся понизити династію в очах грецького народу. Очевидно не лиш дотеперішні змагання Греції, але й єї династія якось не конче Росії на руку.

Що-до посередництва держав європейських то річ, як зачувати, стоїть тепер так, що держави хотять насамперед зажадати застановлення війни а відтак відкликання турецької армії з Тесалії і грецької з Крети.

Наші селяни за морем.

Вражїя з Канади о. Нестора Дмитрова.

В американській *Свободі* читаємо дуже інтересні замітки діяльного гр. кат. св'ященника о. Н. Дмитрова з его подорожи по Канаді. Тому, що в нас тепер панує еміграційна горячка і то як раз до Канади, то для нас буде цікаво знати, як наші селяни поводять ся за морем. З того ми можемо також для наших краєвих відносин багато навчити ся.

До Winnipeg — пише о. Дмитрів — приїхав я 5. цвітня с. р. Подорож з Buffalo, N. Y. до Winnipeg нічим не замітна, отже годі про ню і згадувати. Іде ся дві доби, от і все. На двірці залізничній в Winnipeg побачив я наші два сердаки, привитав ся з людьми тай довідав ся,

48)

ЗАЛІС

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Тепер жалоба по матери минула, Більський цілком певно попросить его о руку доньки, а тут она не похочує... Що діяти? Навіть порадити ся нема кого. Донька вправді ще не стара, почекаати може, але знов і не така молоденька; саме найліпша пора для неї вийти заміж. Хиба до Львова післати єї знов до тітки, може там хто скорше найде ся.

Між тим Більський справді приїхав і осьвідчив ся о руку Мані, хоч не мав ніякого рішучого слова від неї. Заборовський був у клопоті; відповів, що дасть ему за кілька днів відповідь — інакше не може. По відїзді Більського ще раз пробував намовити доньку, — але не вдало ся ему. В тім клопоті поїхав до Маєраньської, ніби без ціли, а властиво порадити ся в справі Мані, притім ще й просити єї, щоби не платила заліським робітникам більше, як він платить, бо інакше его люди розвболо-

чуть ся. Як там нарада випала, Маня не дізнала ся; лиш здогадувала ся, що на єї користь, бо батько вже не намовляв єї віддавати ся Більському, а противно згодив ся на се, щоб ему відмовити. Говорив навіть, що его донька найде собі ще ліпшого жениха.

І сам з того часу значно повеселїив, став краще прибирати ся (не так, як звик був при господарстві), їздив до Львова за чимсь; з его голови щезли нараз ті сиві волоски, що сріблили ся поміж чорним волосем; рад був з себе, що „не зробив дурниці“ і не продав ґрунту Ма-зурам, — одним словом дивував доньку і Левіцького.

Коли-ж у липни его син Стасьо зложив у Львові зовсім гладко іспит (з ним їздив туди і батько і Левіцький), Заборовський був такий рад, що цілував ся з Левіцьким, як з сином, і мимо очевидного недостатку гроша, купив ему на памятку золотий годинник. Дякуючи Левіцькому за науку сина, він виговорив ся, що рад би его по часі мати парохом в Залісї і що коли до того прийде, то его певно не забуде. А сина, казав, дасть по ферїях до єзуїт-

ської гімназії в Хирові, там де і Маєраньської син учить ся.

По іспиті хотїв Славко випроводити ся з двора до свого дому, бо вже не мав причини там мешкати; але Заборовський казав ему, що ще через ферїї може цілком сьміло остати ся; в дворі місця досить, а так бодай Стася часом догляне. Той мав тепер товариша до забави, молодого Маєраньського, котрий часто приїздив до Залісї, або Стасьо їздив до Новосілок.

До того всего Заборовський заїнтересував ся більше і будовою церкви; сам навіть роздобув плян для неї від знакового архітекта і радив ся в тій справі у будівничого, котрого прикликав до направи двора. Тепер також не грозив, що не дасть нічого на церков, бо не може; противно говорив: „но-но, якось то буде; тільки помалу!“ З причини чуток о холері, поставив ся навіть о такий порядок в Залісї, якого там зроду-віку було. Селяни нарікали і перед самим Заборовським на ті „непотрібні порядки“, але він як скрикнув — ті мовчки робили, що казав. І хіба поза очи нарікали.

Коли в жнива заліські люди знов цілими купами стали ходити на зарібки до

що вони з під Бродів з села Берлина. Один з них навіть передплатник „Свободи“. Таки зараз з'явився п. К. Генік і спровадив мене до Immigration House.

Ту я побачив такий стан. Від останніх виборів настали зміни в правительстві, отже партія, котра дісталася до керми, поробила свої порядки. Всюди по урядах повсаджувала своїх людей, а давних урядників поусувала. Така зміна консеквентно наступила і в справах імміграційних. Новий персонал урядничий з дуже енергійним шефом на чолі провадить справи імміграційні порядно. В персоналі урядничій єть люди, котрі говорять всякими мовами. Єть тут урядник Швед, Француз, Німець і наш Русин п. Генік. Всякі справи полагоджують ся сумлінно з блискавичною швидкістю і бюрократичним педантизмом. Сам будинок виглядає дуже чистенько і як на імміграційний дім, особливо для наших людей, зовсім вигідний. Люди дістають даром чисте, вміщене і здорове помешкання, кухню вміщену до ужитку і опал.

Я застав тут наших кільканайцять родин в головній частині з Борщівського повіту, котрі лише встигли принести нашої нації. Сидять уже декотрі по кілька навіть місяців. В одягах краєвих, з волосем довгим, брудні, нужденні. Ані суди Боже намовити їх, щоб поперевіряли ся. Кажуть, що віру свою загублять, а одна жінка загрозилася своєму чоловікові, що втопить ся, або повісить ся, коли він посьміє собі волосе обстригти. — На наших людей дивлять ся Канадійці гірше, як на Індіанців, бо Індіанці тут взглядно культурний нарід. Вони мають свою газету і писемно св'яте на своїй мові. Один урядник радив мені зовсім на серію, щоб кількох наших людей вислати на науку до Індіанців. Пропи собі лише представити: приходить родина з Галичини. Чоловік, жінка і 8 дітей. По дорозі всі гроші видали. Агенти видерли останній цент у чоловіка. Голі, босі, брудні, бідні, правдиві діди заїжджають до імміграційного дому. Заряд імміграційного дому ломить руки і не знає, що почати з такими нещасливими людьми. Добрі люди скидають ся по пару центів — має родина на якийсь час на прожиток. Дітиска лаяють по сходах і занемишують все — такі ідуть з потребою на сходи, або під двері. Заряд в розпуці клене, проклинає і повідомляє правительству, що з такими людьми годі що почати. Але правительству не має на разі з другої якої сторони масової імміграції і терпить наших людей, яко *malum necessarium*. Яке поняття має правительство о нас, вже з того можна собі представити.

Але вертаймо назад до нашої нещасливої родини. Вишукали вже чоловікові роботу. Він

рубав дрова день в день і пересічно кожного дня заробляє 50 центів. Жити дуже тале. Він вимог не має ніяких, складає центи і жне собі після його поняття зовсім по паньски. Засидів ся наш чоловік в місті, не працює тяжко, хліб білий їсть як в добрім році в Галичині на Великдень, і сидить тай ані тямки собі немає про фарму. Таких людей наших у Winnipeg є велике число. Та спекуляція наших людей до нічого не здатна, бо і шкода змарнованого часу, як вже якийсь цент прибиравало ся — бо вийняти такий майор міста (він є шефом бюро імміграційного) силоміць вижене людей на фарму, але тогди вже добрих дарових фарм не буде.

(Далше буде.)

НОВИНИ.

Чернівці, дня 12-го мая 1897.

Іменоване. Радник вишого краєвого суду у Львові Корнеліо Косович, зять нашого митрополита, іменований двірським радником при найвишнім судовім і касаційним трибуналі у Відні.

Русин — підприємцем в Берліні. В столиці Німеччини отворив наш земляк п. Михайло Ганаковский (син міщанина рогатинського) в маю минушого року заведе для електротехніки при головній улиці Friedrichstrasse 131. Поводить ся нашому землякові добре і він тішить ся довірем широких кругів публіки.

З пошти. Дня 16. мая начне урядувати нова пошта в Рус-Молдавиці, котра обійме громади Рус-Молдавицю і Аржель враз з обшарами двірськими.

Музика військова 41. полку буде грати в місяць маю кожної середи від год. 6. до 7. вечером в ронді міського огорода в Чернівцях.

Др. Іван Франко перестав бути сотрудником Kurjer-a Lwowsk-ого, як доносить о тім нині редакція того дневника. Стало ся се імовірно — як здогадує ся *Діло* — в наслідок появи найновішої статті д-ра Франка в віденському тижневнику Die Zeit п. заг. „Ein Dichter des Verrathes“, де автор, сконстатувавши, що пануючим мотивом майже всіх творів Адама Міцкевича є апотеза зради, поєннена аж до так званого „валєнродизму“, дивує ся, яким чином польська суспільність могла і може одушевляти ся таким поетом і виховувати ни його творах кілька поколінь молодіжи, а кінчить словами: „Сумні то мусіли бути часи, в котрих гєнійшого поета зіпхнено на такі блудні дороги, і сумно мусить

бути з тою нацією, що такого поета без застереження уважає своїм найвишим національним героєм і пророком та все нові й нові покоління годуватимуть плодами його духа“.

Подорож наукову до Липска для студіювання тамешного устрою судівництва відбуде в червні сего року повітовий судія зі Станівців д-р. Кароль Войнарович на поручення міністра судівництва. В таку саму подорож вибере ся також кіцманський начальник суду Юлій Дониґевич.

Редактор ліберального органу в Чернівцях „Bukowiner Nachrichten“ Адольф Вальштайн виступив зі складу сеї редакції. З ним тратить згаданий дневник і ціла партія знамениту силу, і свою головну підпору. Десять літ був він редактором сеї газети.

Піднесенє країв убогих на промисл. Посол Стефанович поставив внесенє в раді державній, щоб закладати і підпирати промислові підприємства в краях Ціслитавії, убогих на промисл, особливо у всхідній Галичині і в Буковині.

Населенє ціслитавських країв, що не мають промислу, мусить задовольняти ся тільки самим доходом з управи рілі, а сей дохід вистарчає нині заледво на те, щоб заспокоїти найскромніші потреби. На австрійськїм сході, особливо у всхідній Галичині і на Буковині, населенє не може навіть вижити з тих доходів, бо такі уже від давна настали дуже сумні рільнічі відносини. Тому, що там нема сприяючих условин для життя-буття широких верств тамешного селянства, повстали непокоїчі ознаки, як пр. рух еміграційний.

Колиб завести промисл і сотворити центра місцевого промислу, найшло би тамешне населенє, жадне праці, добру нагоду до зарібку а промислові центра могли би зужити бодай частину сирого матеріалу, вивореного в Галичині і на Буковині. Ті сумні ознаки, які показують ся у всхідній Австрії, передовсім у всхідній Галичині та на Буковині, треба завчасу усувати піднесенєм добробиту селянського стану, коли ті краї а з ним і ціла держава не має прийти до нещастя і страшних випадків, що тепер тяжко і змрікувати їх величину. Тільки заведе і підпиранє промислу може зменшити страшну нужду селянина всхідної Галичини і Буковини. Але задля знаного недостатку капіталів в тих краях промисл повстане там тільки тоді, коли держава увільнить его до часу від податків, уділить безпроцентових позичок і т. д.

З тих причин ставляють підписані послы нагле внесенє:

Висока палата зволить ухвалити, щоб і з

Новосілок, де платили о кілька центів більше, Заборовський знов угнівав ся:

— То певно не баронова псує так людей — казав він при нагоді до Левіцького — тільки той економ єї, пшависко. Як він притім може вийти, того не розумію.

— Даруйте, пане, але ви справді страх мало платите.

— Добре вам казати; ґрунт як дає в наші часи 3% зиску, то певно більше ні; як би не випас худоби, пропав би чоловік. Звідки-ж я можу платити більше робітникам?

— Все-ж таки рахуйте ви, що ви з того доходу утримуєте цілий дім і сплачуєте иньші видатки...

— Ага, з того доходу — пробурмотів Заборовський.

Славко не мав тепер ніякого заняття і скучно було ему. Він немов жив у двох домах, раз у дворі, другий раз дома, хоч тут вид хоровитого батька все наводив на него журбу. Вправді батько сповняв свої діла і ходив коло своїх улюблених пчіл в пасіці, але якось вяло, без енергії; бувало, що цілими днями лежав у садку

в тіни, такий чув ся утомлений. Ту скуку перебила перша радісна новина, що Генко Левіцький зложив іспит зрілости і вже міг іти на теологію; а о другу милу пригоду постарав ся Дорош, приїхавши на ферії до Заліся.

Раз взяв він Славку на розмову і по довгім загальнім вступі заявив ему, що хоче просити его родичів о руку Зоні; що він о тім думає?

— Я думаю, що згодять ся — відповів Славко, котрий уже давно був замітив, що Дорош і Зоня собі посполу прихильні. — Але даруй, товаришу, ти ще іспиту не маєш. З чого гімназіальний су-плєнт може удержати жінку?

— Не бій ся, Славку — успокоював его Дорош — іспит я здам, а на скромне жите зароблю.

— Я вірю, що ти потрапиш заробити, але то велике різико. (Хоч і то правда, що Зоня без посагу не може дуже перебирати — подумав собі). А що Зоня на то? — спитав ся Дороша.

— Годить ся; ми любимо ся обидвоє і вже у Львові дали собі слово.

— Так! Ну, то она добре вчила ся в семінарії!... засьміяв ся Славко. — А якже з твоїми теоріями про любов? Чи се може не така любов у тебе, як та історія з папіросом?

— Е, ні, Славку, я справді люблю твою сестру!

— Але-ж она бідна, без посагу!

— Тим більше єї люблю за то.

— Ой ти, з тебе правдивий професор!

Доки Дорош не попросив родичів Зоні о єї руку, она ходила як виновниця, задумчива і маломовна. Коли-ж се стало ся і родичі згодили ся, она знов хотіла бути поважною, що їй при єї веселій вдачі мало коли вдавало ся і з того було багато потіхи дома. Одна лиш сестра Наталка прийняла заручини молодшої від себе сестри плачем на самоті — о неї ніхто не старав ся...

— Отже ти вже скінчила семінарію, також здала матуру! — жартував собі з Зоні єї брат, окінчений гімназіст Генко.

— Іди геть! пильнуй своєї матуральної палиці, на котру ти такий гордий, а не мене! — відповіла Зоня.

редництва. Греція пристала по формальности на прелімінар угодних заключень, який поставлять держави. Через те можуть послі приступити з повним повномочем до пересправ з Туреччиною, котрі вже мають бути на укінченню.

РАМИ

на

образи і фотографії

найдешевше тільки у

Б. Сальтера
переплетчика

Чернівці ул. постова 9. на против ц. к.
почти.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отсі свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за речник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сузна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кождо поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

• Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою не рекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісті написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленням, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новітніми повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського „В день святої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галіна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Із Найвисшого приказу

Его ціс. і кор. Апостольского Величества

устроює ц. к. дирекция льотерійних доходів

XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРІЮ,

з котрої чистий дохід присвятить ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся льотерія обнимає **7816** виграних в готівці,

поділених на

148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слідуючими

в загальній скількості

165.000 корон в золоті **100.950** зр. ринських а. в.

Тягнене послідує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден льос стоїть 2 зл. ринських а. в.

Льоси продає і адміністрація „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерійних урядах, у всіх льотерійних колектурах, в продажах трюну, в урядах податкових, поштових і телеграфічних, в конторах ви́мни, в урядах стаций желізничих і др.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарська ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Розсадники винної лози парискої, котра скоро дозріває, і не потребує дуже доброї землі, по 10 кр. за питуку, можна дістати у п. Атаназія Руєнака в Чернівцях, улици Пумнула число 4. — Зголошувати ся треба як найскорше, поки час.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis

і Шкільні повідомлення
(Schulnachrichten)

є на складі

в друкарні „Рускої Ради.“

Просимо о замовлення.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

